

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1991 Nr. 137

A. TITEL

*Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de productiefase
van de Ariane-draagraket;
Parijs, 4 oktober 1990*

B. TEKST¹⁾

**Declaration by certain European governments on the Ariane
launcher production phase**

The governments of the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Kingdom of Spain, the French Republic, Ireland, the Italian Republic, the Kingdom of the Netherlands, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation,

parties to the Declaration by certain European governments on the Ariane launcher production phase, opened for accession on 14 January 1980,

and the governments of the Republic of Austria and the Kingdom of Norway,

hereinafter referred to as "the Participants", being Member States of the European Space Agency, hereinafter referred to as "the Agency",

Having regard to the Arrangement signed on 21 September 1973 between certain European governments and the European Space Research Organisation concerning the execution of the Ariane launcher programme, hereinafter referred to as "the Ariane Arrangement", and in particular Articles I, III.1 and V thereof, which provide

¹⁾ De Duitse en de Franse tekst zijn niet afgedrukt.

for a new Arrangement defining the production phase of the Ariane programme,

Having regard to the Convention for the establishment of a European Space Agency, which was opened for signature on 30 May 1975 and entered into force on 30 October 1980, hereinafter referred to as "the Convention",

Considering that the Declaration by certain European governments on the Ariane launcher production phase, which was opened for accession on 14 January 1980 and entered into force on 14 April 1980, provides in section 4.3(b) that "not less than three years before the Declaration is due to expire (the end of 1989), the Participants shall consult together on the conditions for its renewal",

Considering that by virtue of its Resolution ESA/C/XXXIII/Res. 3 of 26 July 1979, the Council of the Agency agreed that production was to be entrusted to an industrial structure, and that by virtue of its Resolution ESA/C/XXXIX/Res. 8 of 24 January 1980, the said Council agreed that, on the basis of Article V.2 of the Convention, the Agency would carry out the mission provided for in chapter II of the Declaration on the Ariane launcher production phase referred to above,

Considering that the Ariane launcher is a major element of European space policy,

Having regard to Declaration ESA/C/XLII/Dec. 1 (Final) concerning an Ariane launcher (Ariane 2/3) follow-on development programme, drawn up on 26 June 1980,

Having regard to Declaration ESA/PB-ARIANE/XLIV/Dec. 1 (Final), rev. concerning a programme for the development of an updated version of the Ariane launcher (Ariane-4), drawn up on 10 December 1981,

Having regard to Declaration ESA/PB-ARIANE/LXXXV/Dec. 1 (Final), corr. on the Ariane-5 development programme, drawn up on 4 December 1987,

Having regard to Resolution ESA/C/LXXXIII/Res. 1 (Final) on Ariane launch prices, adopted by the Council of the Agency on 28 June 1988, particularly section II,

Having regard to Resolution ESA/C/LXXVI/Res. 1 (Final) on the funding of the Guiana Space Centre (CSG), adopted by the Council of the Agency on 15 December 1986,

Having regard to the Agreement between the French Government and the Agency on the Guiana Space Centre (CSG) for the period 1987-1989, signed on 14 September 1987,

Having regard to Resolution ESA/C/LXXXIX/Res. 1 (Final), adopted by the Council of the Agency on 14 December 1989,

Have agreed as follows:

I. COMMITMENTS OF THE PARTICIPANTS

I.1 The Participants decide to entrust Arianespace, a limited company ("société anonyme") under French law, registered in the "registre du commerce et des sociétés" of Corbeil Essonnes under No. B. 318516457, whose registered capital is European and whose shareholders include the industrial firms involved in the manufacture of Ariane launchers, with the execution of the Ariane launcher production phase provided for in Articles I and V of the Ariane Arrangement.

I.2 The Participants agree that the objective of this production phase will be to meet all the launch requirements of the world market subject to:

a) the proviso that it is carried out for peaceful purposes in conformity with the obligations under the Convention and with the articles of the Treaty on Principles governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies, which entered into force on 10 October 1967 (hereinafter referred to as "the Outer Space Treaty"), and

b) to the provisions of section III.6.

I.3 The Participants agree to entrust Arianespace with the manufacture, marketing and launch of the Ariane 4 and Ariane 5 (automatic flights) launchers on the basis of the production master files stemming from the Agency's development programmes.

I.4 a) The Participants declare that the Ariane launcher will be used for the Agency's activities in conformity with the provisions of Article VIII.1 of the Convention.

b) The Participants agree to take the Ariane launcher into account when defining and executing their national programmes and to grant preference to its utilisation except where such use compared to the use of other launchers or space transport facilities available at the envisaged time is unreasonably disadvantageous with regard to cost, reliability or mission compatibility.

c) The Participants shall endeavour to support the use of the Ariane launcher within the framework of the international programmes in which they participate and shall consult together to that end.

I.5 a) The Participants note the terms of Resolution ESA/C/LXXXIII/Res. 1(Final), adopted by the Council of the Agency on 28 June 1988, on Ariane launch prices in respect of launch contracts

concluded from 1 July 1988 onwards for launches due to take place (at the time of signature of the contract) over the period 1 July 1989 to 31 December 1994; this Resolution is set out in the Annex to this Declaration.

b) The Participants agree to adopt – through Resolutions voted within the Council of the Agency by a two-thirds majority of the Participants, for production periods extending beyond the periods referred to in (a) above – the prices that are applicable to the supply of launch services for the Agency and are to be taken as a basis for all users. These Resolutions shall be based on the outcome of negotiations conducted by the Agency, for and on behalf of the Participants, with Arianespace.

c) As far as Arianespace is concerned, the prices shown in the Resolutions referred to above shall constitute recommended prices in respect of launches that are not covered by sections I.4(a) and I.4(b). Even if the prices invoiced differ from the recommended prices, the financial consequences shall be borne by Arianespace alone.

I.6 In the case of sales to a non-member State or to a customer that does not come under the jurisdiction of a Member State of the Agency:

a) The Participants agree to set up a Committee with responsibility for determining whether a projected launch sale constitutes use that runs counter to the provisions of section I.2(a).

This Committee shall comprise one representative of each participating Government. The members of the Committee shall be kept informed by the Director General of the Agency of projected sales of Arianespace launches to non-member States and to customers that come under the jurisdiction of such States.

The Committee shall be convened as follows: one-third of the members may request a meeting on the ground that the use of a launcher would run counter to the provisions of section I.2(a).

This request must be made not more than four weeks after the members of the Committee have been informed of the proposed contract. The Committee must then be convened within two weeks. Within four weeks at the most, it may decide to prohibit the projected launch sale on the grounds that it is incompatible with the provisions of section I.2(a), doing so by a two-thirds majority of its members.

This decision shall be binding on Arianespace. The French Government, in the exercise of the competences that France holds by virtue of the Outer Space Treaty, undertakes to take the necessary steps to ensure the proper implementation of the prohibition decisions taken by the Committee.

b) Without prejudice to the obligations devolving upon it under this Declaration, any Participant shall retain the right to declare that for reasons of its own, it does not associate itself with a particular launch.

c) If a Participant considers that the sale of a launch is not

compatible with its adherence to this Declaration, it must, after such consultations as it may deem necessary, inform the Director General of the Agency.

If, after the Director General has informed Arianespace, the sale goes through, the Participant may immediately suspend its adherence to this Declaration in respect of the sale in question, on condition that it formally notifies the Agency and the other Participants thereof within one month and that it respects the commitments it has entered into with regard to other sales. The Participant shall keep available the national industrial facilities used for the production of the launcher and shall not oppose their use.

Should the Participant concerned object to making available, for the purposes of the launch in question, equipment and subsystems manufactured by its national industry, it shall be bound, within the framework of its powers, to facilitate the transfer of the manufacture of the relevant supplies to the industries of the other Participants, and may not under any circumstances oppose the manufacture of the supplies in question by the industries of the other Participants.

I.7 The Participants undertake to make available to Arianespace, when required for the purposes of the production or launch of Ariane:

- free of charge, the facilities, equipment and tooling acquired within the framework of the Ariane development programmes and of which the Agency is the owner on behalf of the Participants;

- under financial conditions limited to the costs incurred on that account; the facilities owned by certain Participants and which have been used for the Ariane development programmes, with the exception of the Guiana Space Centre (CSG) to which the specific provisions of section I.9 shall apply;

- free of charge, the intellectual property rights belonging to them and deriving from the Ariane development programmes; Arianespace shall have access free of charge to the technical information in their possession, resulting from the said programmes.

I.8 The Participants shall do their utmost to provide Arianespace with the assistance required with regard to industrial quality surveillance and price surveys.

I.9 The Participants undertake, for their part, to contribute to the funding of the Guiana Space Centre (CSG) in accordance with arrangements agreed among themselves.

I.10 If, in connection with an export sale, it proves desirable to lay down special arrangements regarding guarantees and export financing, the Participants shall consult together to determine how such a request can be met on the basis of the principle of equitable distribution of the risk and the funding, pro rata to the participation in the production.

I.11 The Participants agree that they will consult together on the steps to be taken if technical or financial difficulties arise which call into question the future of Arianespace or that of Ariane production.

II. MISSION ENTRUSTED TO THE AGENCY

II.1 Without prejudice to the functions entrusted to the Ariane Launcher Programme Board under the terms of section II.9, the Participants request the Agency to ensure in their name and on their behalf that the provisions of this Declaration are complied with and applied and that their rights are safeguarded.

II.2 The Participants request the Council of the Agency to agree to the mandate given to the Agency under the terms of this Declaration and to agree that the Agency shall carry out, in conformity with Article V.2 of the Convention, the operational activity associated with the Ariane launcher production phase.

To this end, they invite the Agency and Arianespace to conclude a convention implementing the provisions of this Declaration and organising their relations.

II.3 The Participants note that the Agency, in its capacity as the authority responsible for the development of the launcher and its constituent elements, has delegated to the Centre national d'études spatiales (CNES) the role of design authority. As such, CNES shall be formally involved in the procedure concerning changes and, with regard to design changes, shall give its agreement in consultation with the Agency.

II.4 The Participants invite the Agency, to make available to Arianespace, to the extent necessary for the production or launch of Ariane:

- free of charge, the launcher production master files stemming from the Ariane development programmes, as a basis for carrying out the production of the operational launchers;
- free of charge, the facilities, equipment and tooling acquired within the framework of the Ariane development programmes and of which the Agency is the owner. These assets may also, in agreement with Arianespace, be made available to its suppliers.
- free of charge, the intellectual property rights deriving from the Ariane development programmes; Arianespace shall have access free of charge to the technical information in the Agency's possession, resulting from the said programmes.

If the assets owned by the Agency that are made available to Arianespace prove to be of use to other programmes of the Agency, they may be so used by the latter in agreement with Arianespace and in accordance with arrangements to be defined in respect of each

programme, on the understanding that Arianespace will continue to have priority in the use of the assets in question.

II.5 The Participants invite the Agency to:

- a) assist Arianespace in the promotion of the Ariane launcher export activities, in particular in approaching international organisations;
- b) do its utmost to provide Arianespace with the assistance required with regard to industrial quality surveillance and price surveys.

II.6 The Participants invite the Agency to consult Arianespace in order to ensure that the objectives of the launcher development programmes undertaken within the framework of the Agency, are compatible with foreseeable trends on the launch market.

The Participants invite the Agency to conclude with Arianespace separate riders to the convention referred to in section II.2, on the technical, contract and financial arrangements applicable to each launcher development programme referred to in this Declaration.

II.7 The Participants invite the Council of the Agency to authorise the Director General to negotiate as soon as possible with Arianespace a renewal of the convention signed between the Agency and Arianespace on 15 May 1981 and submit it to the Council of the Agency for agreement.

II.8 The Participants invite the Council of the Agency to authorise the Director General of the Agency to exercise the duties of depositary of this Declaration, together with those described in section IV.2.

II.9 The Participants invite the Council of the Agency to agree that for the purposes of this Declaration, the Ariane Launcher Programme Board, set up under Article IV of the Ariane Arrangement, shall be entrusted with the following functions:

- a) it shall examine and recommend to the Participants meeting in Council the prices applicable to the supply of the launch services referred to in section I.5(b), which shall be attached to this Declaration after they have been adopted;
- b) it shall examine and recommend to the Participants the arrangements for the funding of the Guiana Space Centre (CSG), referred to in section I.9;
- c) it shall regularly receive reports on the world launch services market so as to provide it with the assistance it needs in order to carry out its remit and give opinions as appropriate;
- d) it shall examine the geographical distribution of production work among the Participants and shall be consulted if a Participant objects to changes, as mentioned in section III.2, made by Arianespace in this distribution, so that it may make a recommendation. It

shall be for the Participant concerned to refer the subject of its objection to the Ariane Launcher Programme Board;

e) it shall hear and examine a detailed annual report presented by the Chairman of Arianespace on the company's activities. On that occasion it may make any recommendation to Arianespace that it considers useful for attaining the objectives of this Declaration. It may request Arianespace to supply it with further reports, which Arianespace shall supply, subject, where applicable, to their strict confidentiality;

f) it shall be kept informed at each meeting of Arianespace's activities by the Director General of the Agency, such information including, where applicable, any development in its structure and/or the composition of its shareholdings;

g) it shall receive an annual report from the Chairman of the Committee responsible for determining whether a projected launch sale concerns any utilisation that infringes the provisions of section I.2(a).

Only the Participants in this Declaration shall have the right to vote on matters concerning its implementation. Decisions or recommendations made by them in this capacity within the Ariane Launcher Programme Board shall be adopted by a simple majority.

The reports and information referred to above may be confidential, and the Participants and the Agency undertake to treat them as such.

For that purpose, the Ariane Launcher Programme Board may meet in restricted session, in which case only the Participants in this Declaration shall be represented.

II.10 The representatives of the Participants may take the opportunity at a Council meeting to reach agreement on any matter related to the implementation of this Declaration.

III. COMMITMENTS TO BE ENTERED INTO BY ARIANESPACE

In exchange for the commitments they enter into under this Declaration, the Participants request Arianespace to enter into the following commitments, which will be embodied in the convention between the Agency and Arianespace, provided for in section II.2.

III.1 The activity entrusted to Arianespace shall be carried out for peaceful purposes as deriving from the obligations of the Convention, and in conformity with the provisions of the Outer Space Treaty. Arianespace shall be required to conform to the decisions taken by the Committee set up under section I.6.

III.2 Arianespace shall respect the industrial distribution of work resulting from all the Ariane launcher development programmes undertaken by the Agency.

If Arianespace considers that this distribution cannot be maintained because industrial proposals are unreasonable in terms of price, quality or delivery dates, it shall put the work out to competitive tender.

Before taking any such measures, Arianespace shall notify the Participant concerned and the Director General of the Agency of its intention to do so, providing reasoned grounds in support of it so that together a solution can be found within reasonable time. The procedures shall be as set out in the convention concluded between the Agency and Arianespace in accordance with the provisions of section II.2.

The previous contractor may match the best financial offer and shall have priority in relation to all industrial proposals that are equivalent in terms of prices, delivery dates and quality.

III.3 Arianespace shall have technical and financial responsibility for maintaining in good operational order the assets made available to it under the terms of sections I.7 and II.4.

Arianespace may, after consulting the owners, make such modifications to these assets as it deems necessary for its activities. Failing agreement, Arianespace may carry out such modifications, guaranteeing that the assets will be restored to their initial state at the time of returning them. The management and maintenance arrangements relating to the assets shall be defined in the convention between the Agency and Arianespace, provided for in section II.2.

III.4 Arianespace shall restrict use of the rights and information made available to it under sections I.7 and II.4. to the requirements of the launcher production.

Rights and information of which the Agency is the owner may not be passed on to third parties without the Agency's agreement in accordance with the provisions of the Convention and of the Ariane Arrangement.

Rights and information that are the property of a Participant may not be passed on without prior agreement of the latter.

Arianespace shall give an undertaking to inform the Agency as soon as possible of any formal request for the supply of products and know-how (technology transfer) acquired during the Ariane development programmes, from persons and/or entities under the jurisdiction of States not members of the Agency or from international organisations, which may come to its notice in the course of its commercialisation activities. Arianespace shall undertake to comply in its own activities with, and cite in contracts with its suppliers, the Agency's procedures which apply to technology transfers outside the Member States of the Agency or which stem from the Ariane Arrangement or from the texts governing the Ariane development programmes, together with any other relevant international agreements which apply between Participants.

III.5 Arianespace shall undertake to pay the Agency, for the use of the Guiana Space Centre (CSG), and in respect of each sale, a fee calculated on the basis laid down in the Annex hereto. This fee shall be used to reduce the Participants' contributions to the funding of the Guiana Space Centre (CSG).

III.6 Arianespace shall supply the Agency and the Participants, giving them priority over third-party customers, with the launch services and slots required, under the following conditions:

- The Agency and the Participants shall communicate to Arianespace their requests for services as their requirements arise, taking up cost-free options; in the event of a conflict of priorities between the Agency and a Participant, the Agency shall have priority;

- when a third-party customer requests a fee-paying option, or wishes to place a firm order, in respect of a slot reserved cost-free by the Agency or a Participant, the Agency or the Participant in question may convert its cost-free option into a fee-paying option or a firm order and retain its priority;

- the convention between the Agency and Arianespace shall contain a model clause, which is to be included in the sale contracts, defining the procedure to be applied in the event of a slippage of the launch slot.

These matters shall be the subject of consultation between the Agency and Arianespace, under arrangements to be defined in the convention referred to in section II.2.

III.7 Arianespace shall undertake to afford the Agency the transparency it needs in order to carry out the mission assigned to it in chapter II.

III.8 In discharging its responsibilities for marketing the launcher, Arianespace shall undertake, in its relations with outside parties, with its customers and with the public, to emphasise the European and multilateral character of the development and production of the Ariane launcher, by mentioning, for instance on written and audio-visual materials, that the Ariane development programmes have been carried out by the Agency and by drawing attention to the role played in such development by the Participants in this Declaration.

III.9 In the event of proceedings being taken by the victims of damage caused by Ariane launches, Arianespace shall be required to reimburse the French Government, within a ceiling of 400 million French francs per launch, the amount of any damages it may be required to pay under the terms of section IV.1.

III.10 Arianespace shall practise a pricing policy conforming to the provisions of section I.5. Even if the prices invoiced by Arianespace for launches not covered by sections I.4(a) and I.4(b) differ from the

recommended prices, Arianespace alone shall bear the financial consequences.

III.11 The Participants note that Arianespace, in discharging its responsibility in the production of the launcher, has started work aimed at making improvements to production and the product, for which purpose it is using its own resources. The Participants invite Arianespace and the industrial suppliers to continue and intensify their endeavours.

III.12 The Participants invite the Board of Directors of Arianespace to:

- a) take cognizance of this Declaration;
- b) authorise its Chairman to negotiate and conclude with the Agency the convention referred to in section II.2;
- c) take any measures, within the applicable laws and regulations, to reinforce the company's European character, and in particular study and actively seek, using appropriate means, to convert the company into a company governed by European law as soon as the legal conditions making such conversion possible have been met; ensure, as far as possible, that its structure, its internal organisation and the composition of its shareholdings reflect the present and future participation of the governments in the Ariane launcher development programmes and in the recurrent work stemming therefrom.

IV. MISCELLANEOUS PROVISIONS

IV.1 In the event of proceedings being instituted by the victims of damage caused by any Ariane launch carried out by Arianespace, the French Government shall be responsible for the payment of any damages that may be awarded.

IV.2 a) Effective date

This Declaration shall take effect once two thirds of the Participants in the Declaration on the Ariane launcher production phase, which entered into force on 14 April 1980, have notified the Director General of the Agency in writing of their acceptance. It shall enter into force for the other Participants on the date on which they notify their acceptance in writing to the Director General of the Agency.

b) Accession and entry into force

This Declaration shall be open for accession by the Member States of the Agency for a period of three months starting on its effective date. During this period any Member State of the Agency shall be free to accede to it. Any subsequent request to accede shall require the agreement of all the States that have either notified their acceptance to the Director General of the Agency as specified in (a) above, or acceded by the date of such request. Accession requests shall be

addressed to the Director General of the Agency, who shall communicate them to all the Participants. This Declaration shall enter into force for the Member States that have acceded to it, 30 days after the date on which they notify the Director General of the Agency of the completion of their national agreement or approval procedures.

c) Duration

This Declaration shall apply up to the end of 2000. If need be, its provisions shall remain in force beyond that date in order to allow, where appropriate, for the execution of launch contracts concluded up to the end of 2000. The Participants shall consult together on the conditions for its renewal in good time and not less than one year before the Declaration is due to expire.

d) Review during application

The Participants agree that they shall meet in good time, at the request of one third of the Participants or of the Director General, for the purpose of reviewing the implementation of the provisions of this Declaration. Within the context of these reviews, the Director General may formulate proposals to adapt the content of this Declaration.

e) Amendments

Amendments to the provisions of this Declaration shall be adopted by a unanimous decision of the Participants.

IV.3 Settlement of disputes

Any dispute arising between two or more Participants over the interpretation or implementation of this Declaration and not settled through the intervention of the Agency's Council, shall be settled in accordance with the provisions of Article XVII of the Convention.

DONE in Paris on 4 October 1990, in the English, French and German languages, all these texts being equally authentic, in a single original to be deposited in the archives of the European Space Agency, which shall transmit certified copies to all the Participants.

C. VERTALING**Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de produktiefase van de Ariane-draagraket**

De Regeringen van het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Spanje, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, het Koninkrijk Zweden, de Zwitserse Bondsstaat,

die Partij zijn bij de Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de produktiefase van de Ariane draagraket, die sinds 14 januari 1980 openstaat voor toetreding,

en de Regeringen van de Republiek Oostenrijk en het Koninkrijk Noorwegen,

hierna te noemen „de Deelnemers”, die lidstaten zijn van het Europees Ruimte-Agentschap, hierna te noemen „het Agentschap”,

Gelet op de op 21 september 1973 ondertekende Overeenkomst tussen bepaalde Europese Regeringen en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek betreffende de uitvoering van het Ariane draagraketprogramma, hierna te noemen „de Ariane-Overeenkomst”, en in het bijzonder op de artikelen I, III.1 en V, die voorzien in een nieuwe Overeenkomst ter vaststelling van de produktiefase van het Ariane programma,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte Agentschap, dat op 30 mei 1975 voor ondertekening werd opengesteld en op 30 oktober 1980 in werking is getreden, hierna te noemen „het Verdrag”,

Overwegend dat in de Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de produktiefase van de Ariane draagraket, die op 14 januari 1980 voor ondertekening is opengesteld en op 14 april 1980 in werking is getreden, in artikel 4.3, letter b, het volgende is bepaald: „Ten minste drie jaar voor het verstrijken van de geldigheid van de Verklaring plegen de Deelnemers onderling overleg over de voorwaarden voor de verlenging ervan.”,

Overwegend dat de Raad van het Agentschap er krachtens zijn Resolutie ESA/C/XXXIII/Res. 3 van 26 juli 1979, zijn goedkeuring aan heeft gehecht dat een industriële organisatie met de produktie zou worden belast, en dat genoemde Raad er krachtens zijn Resolutie ESA/XXXIX/Res. 8 van 24 januari 1980 zijn goedkeuring aan heeft gehecht dat het Agentschap, op grond van artikel V.2 van het Verdrag, de opdracht zou uitvoeren zoals bepaald in Hoofdstuk II van bovengenoemde Verklaring inzake de produktiefase van de Ariane draagraket,

Overwegend dat de Ariane draagraket een belangrijk onderdeel van het Europese ruimtebeleid vormt,

Gelet op Verklaring ESA/C/XLII/Dec. 1 (Def.) betreffende een voortgezet ontwikkelingsprogramma voor de Ariane draagraket (Ariane 2/3), opgesteld op 26 juni 1980,

Gelet op Verklaring ESA/PB-ARIANE/XLIV/Dec. 1 (Def), herziene versie, betreffende een programma voor de ontwikkeling van een verbeterde versie van de Ariane draagraket (Ariane 4), opgesteld op 10 december 1981,

Gelet op Verklaring ESA/PB-ARIANE/LXXXV/Dec. 1 (Def.), gecorrigeerde versie, inzake het ontwikkelingsprogramma voor de Ariane 5, opgesteld op 4 december 1987,

Gelet op Resolutie ESA/C/LXXXIII/Res. 1 (Def.) inzake prijzen voor de lancering van de Ariane, aangenomen door de Raad van het Agentschap op 28 juni 1988, in het bijzonder Deel II,

Gelet op Resolutie ESA/C/LXXVI/Res. 1 (Def.) inzake de financiering van het Ruimtecentrum in Guyana (CSG), aangenomen door de Raad van het Agentschap op 15 december 1986,

Gelet op de Overeenkomst tussen de Franse Regering en het Agentschap inzake het Ruimtecentrum in Guyana (CSG) voor het tijdvak 1987-1989, ondertekend op 14 september 1987,

Gelet op Resolutie ESA/C/LXXXIX/Res. 1 (def.), aangenomen door de Raad van het Agentschap op 14 december 1989,

Zijn het volgende overeengekomen:

I. VERPLICHTINGEN VAN DE DEELNEMERS

I.1 De Deelnemers besluiten Arianespace, een naamloze vennootschap („société anonyme”) naar Frans recht, ingeschreven in het „registre du commerce et des sociétés” van Corbeil (Essonnes) onder nr. B 318516457, waarvan het aandelenkapitaal Europees is en waarvan de aandeelhouders de industriële firma's omvatten die betrokken zijn bij de vervaardiging van Ariane draagraketten, te belasten met de in de artikelen I en V van de Ariane-Overeenkomst voorziene uitvoering van de produktiefase van de Ariane draagraket.

I.2 De Deelnemers komen overeen dat deze produktiefase ten doel heeft te voldoen aan alle eisen die op de wereldmarkt ten aanzien van lanceringen worden gesteld, behoudens echter:

a. de bepaling dat zij wordt uitgevoerd voor vreedzame doeleinden overeenkomstig de verplichtingen ingevolge het Verdrag en de artikelen van het op 10 oktober 1967 in werking getreden Verdrag inzake de beginselen waaraan de activiteiten van Staten zijn onderworpen bij

het onderzoek en gebruik van de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen (hierna te noemen „het Verdrag inzake de kosmische ruimte”), en

b. de bepalingen van artikel III.6.

I.3 De Deelnemers komen overeen Arianespace te belasten met de vervaardiging, de verkoop en de lancering van de Ariane 4 en de Ariane 5 (onbemande vluchten) op basis van de in het kader van de ontwikkelingsprogramma's van het Agentschap tot stand gekomen technische productiespecificaties.

I.4 a. De Deelnemers verklaren dat de Ariane draagraket wordt gebruikt voor de activiteiten van het Agentschap overeenkomstig de bepalingen van artikel VIII.1 van het Verdrag.

b. De Deelnemers komen overeen rekening te houden met de Ariane draagraket bij de vaststelling en uitvoering van hun nationale programma's, en de voorkeur te geven aan het gebruik ervan, behalve in die gevallen waarin dit gebruik, vergeleken met het gebruik van andere draagraketten of ruimtetransportsystemen die op het beoogde tijdstip beschikbaar zijn, in onredelijke mate nadelig zou zijn met betrekking tot de kosten, de betrouwbaarheid en de geschiktheid voor missies.

c. De Deelnemers streven ernaar het gebruik van de Ariane draagraket te bevorderen in het kader van de internationale programma's waaraan zij deelnemen, en plegen daartoe overleg.

I.5 a. De Deelnemers nemen kennis van de voorwaarden van Resolutie ESA/LXXXIII/Res. 1 (Def.), door de Raad van het Agentschap aangenomen op 28 juni 1988, inzake de prijzen van de lancering van de Ariane met betrekking tot lanceringscontracten die worden afgesloten vanaf 1 juli 1988 voor lanceringen die gepland zijn (ten tijde van de ondertekening van het contract) in het tijdvak van 1 juli 1989 tot 31 december 1994; de tekst van deze Resolutie is opgenomen in de Bijlage bij deze Verklaring.

b. De Deelnemers komen overeen – door middel van Resoluties die binnen de Raad van het Agentschap met een meerderheid van twee derde van de stemmen van de Deelnemers worden aangenomen, ten aanzien van produktietijdvakken die langer zijn dan de onder a hierboven bedoelde tijdvakken – de prijzen over te nemen die gelden voor de verlening van lanceringsdiensten ten behoeve van het Agentschap; deze prijzen dienen als basis te gelden voor alle gebruikers. Deze Resoluties zullen zijn gebaseerd op het resultaat van onderhandelingen die door het Agentschap, voor en namens de Deelnemers, worden gevoerd met Arianespace.

c. Voor zover het Arianespace aangaat, vormen de in bovenbedoelde Resoluties vermelde prijzen aanbevolen prijzen voor lanceringen die niet vallen onder het hiervoor bepaalde in artikel I.4; letters a en b. Zelfs indien de gefactureerde prijzen verschillen van de

aanbevolen prijzen, zijn de financiële gevolgen daarvan uitsluitend voor rekening van Arianespace.

I.6 Ten aanzien van verkopen aan een Staat die geen lid is, of aan een afnemer die niet valt onder de rechtsmacht van een lidstaat van het Agentschap:

a. komen de Deelnemers overeen een Commissie in te stellen met de bevoegdheid vast te stellen of een voorgenomen verkoop van een lancering een gebruik betreft dat indruist tegen het hiervoor bepaalde in artikel I.2, letter a.

Deze Commissie bestaat uit een vertegenwoordiger van elk der deelnemende Regeringen. De leden van de Commissie worden door de Directeur-Generaal van het Agentschap op de hoogte gehouden van de voorgenomen verkopen van lanceringen van Arianespace aan Staten die geen lid zijn, of aan afnemers die onder de rechtsmacht van zulke Staten vallen.

De bijeenroeping van de Commissie geschiedt als volgt: een derde van de leden kan verzoeken om een bijeenkomst op grond van het feit dat het gebruik van een draagraket indruist tegen het bepaalde in artikel I.2, letter a.

Dit verzoek dient te worden gedaan niet later dan vier weken nadat de leden van de Commissie zijn ingelicht omtrent het voorgestelde contract. De Commissie dient vervolgens binnen twee weken te worden bijeengeroepen. Uiterlijk binnen vier weken daarna kan de Commissie besluiten de voorgenomen verkoop van een lancering te verbieden op grond van het feit dat deze onverenigbaar is met het bepaalde in artikel I.2, letter a, welk besluit met een twee derde meerderheid van de stemmen van haar leden wordt genomen.

Dit besluit is bindend voor Arianespace. De Franse Regering neemt op zich in de uitoefening van de bevoegdheden die Frankrijk bezit krachtens het Verdrag inzake de kosmische ruimte de noodzakelijke maatregelen te treffen ter verzekering van juiste uitvoering van de door de Commissie genomen besluiten tot verbod van verkoop.

b. Onverminderd de daaruit ingevolge deze Verklaring voortvloeiende verplichtingen behoudt een Deelnemer het recht te verklaren dat hij om niet nader te noemen redenen geen bemoeienis wenst te hebben met een bepaalde lancering.

c. Indien een Deelnemer van oordeel is dat de verkoop van een lancering onverenigbaar is met zijn instemming met deze Verklaring, dient hij dit, na het door hem noodzakelijk geachte overleg, ter kennis van de Directeur-Generaal van het Agentschap te brengen.

Indien, nadat de Directeur-Generaal Arianespace heeft ingelicht, de verkoop doorgang heeft, kan de betrokken Deelnemer onmiddellijk zijn instemming met deze Verklaring schorsen met betrekking tot de verkoop in kwestie, op voorwaarde dat hij het Agentschap en de andere Deelnemers binnen één maand officieel daarvan in kennis stelt en dat hij de verplichtingen nakomt die hij met betrekking tot andere

verkopen op zich heeft genomen. De Deelnemer blijft de voor de produktie van de draagraket gebruikte binnenlandse industriële voorzieningen beschikbaar stellen en verzet zich niet tegen het gebruik daarvan.

Mocht de betrokken Deelnemer bezwaar hebben tegen het beschikbaar stellen, ten behoeve van de lancering in kwestie, van de door zijn binnenlandse industrie vervaardigde uitrusting en subsystemen, dan is hij verplicht naar vermogen te bevorderen dat de vervaardiging van de desbetreffende goederen wordt overgedragen aan de industrieën van de andere Deelnemers, en mag hij zich in geen geval verzetten tegen de vervaardiging van de betrokken goederen door de industrieën van de andere Deelnemers.

I.7 De Deelnemers verbinden zich ertoe, wanneer zulks ten behoeve van de produktie of de lancering van de Ariane noodzakelijk is, aan Arianespace ter beschikking te stellen:

- kosteloos, de voorzieningen, de uitrusting en de gereedschappen die in het kader van de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane zijn verkregen en waarvoor het Agentschap namens de Deelnemers als eigenaar optreedt;

- op financiële voorwaarden die zijn beperkt tot de daaruit voortvloeiende kosten, de voorzieningen die eigendom zijn van bepaalde Deelnemers en die zijn gebruikt voor de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane, met uitzondering van het Ruimtecentrum in Guyana (CSG), waarop de bijzondere bepalingen van artikel I.9 van toepassing zijn;

- kosteloos, de hun toekomende rechten ter zake van de intellectuele eigendom, voortvloeiend uit de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane; Arianespace heeft kosteloos toegang tot de technische gegevens waarover zij beschikken en die voortvloeien uit de genoemde programma's.

I.8 De Deelnemers doen al het mogelijke om Arianespace de noodzakelijke bijstand te verlenen met betrekking tot industriële kwaliteitsbewaking en prijscontrole.

I.9 De Deelnemers nemen op zich, elk voor zijn deel, bij te dragen in de financiering van het Ruimtecentrum in Guyana (CSG) overeenkomstig onderling overeengekomen regelingen.

I.10 Indien, in verband met een verkoop voor de export, het wenselijk blijkt bijzondere regelingen te treffen inzake garanties en exportfinanciering, plegen de Deelnemers onderling overleg om vast te stellen op welke wijze aan een zodanig verzoek kan worden voldaan op basis van het beginsel van billijke verdeling van het risico en de financiering naar rato van de deelneming aan de produktie.

I.11 De Deelnemers komen overeen onderling overleg te plegen omtrent de maatregelen die moeten worden genomen, indien zich

technische of financiële problemen voordoen waardoor het voortbestaan van Arianespace of van de produktie van de Ariane in het geding komt.

II. OPDRACHT WAARMEE HET AGENTSCHAP WORDT BELAST

II.1 Onverminderd de taken waarmee de Programmaraad voor de Ariane draagraket krachtens de bepalingen van artikel II.9 wordt belast, verzoeken de Deelnemers het Agentschap namens hen te verzekeren dat de bepalingen van deze Verklaring worden nageleefd en toegepast en dat hun rechten worden gewaarborgd.

II.2 De Deelnemers verzoeken de Raad van het Agentschap in te stemmen met het mandaat dat krachtens de bepalingen van deze Verklaring aan het Agentschap is verleend en erin toe te stemmen dat het Agentschap, overeenkomstig het bepaalde in artikel V.2 van het Verdrag, de aan de produktiefase van de Ariane draagraket verbonden operationele werkzaamheden uitvoert.

Daartoe nodigen zij het Agentschap en Arianespace uit een overeenkomst te sluiten waarin de bepalingen van deze Verklaring nader worden uitgewerkt en waarin hun betrekkingen worden geregeld.

II.3 De Deelnemers nemen er kennis van dat het Agentschap, in zijn hoedanigheid van autoriteit die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van de draagraket en haar samenstellende bestanddelen, de rol van autoriteit die verantwoordelijk is voor het ontwerp heeft gedelegeerd aan het Centre national d'études spatiales (CNES). Als zodanig wordt het CNES formeel betrokken bij de procedure betreffende wijzigingen, en geeft het zijn instemming ten aanzien van wijzigingen in het ontwerp in overleg met het Agentschap.

II.4 De Deelnemers nodigen het Agentschap uit om, naar de mate waarin zulks nodig is voor de produktie of de lancering van de Ariane, aan Arianespace ter beschikking te stellen:

- kosteloos, de in het kader van de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane tot stand gekomen technische produktiespecificaties, als basis voor het uitvoeren van de produktie van de operationele draagraketten;

- kosteloos, de voorzieningen, de uitrusting en de gereedschappen die in het kader van de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane zijn verkregen en waarvan het Agentschap de eigenaar is. Deze goederen kunnen ook, met toestemming van Arianespace, ter beschikking van haar leveranciers worden gesteld.

- kosteloos, de rechten ter zake van de intellectuele eigendom die voortvloeien uit de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane; Arianespace heeft kosteloos toegang tot de technische gegevens waarover

het Agentschap beschikt en die voortvloeien uit de genoemde programma's.

Indien de aan het Agentschap toebehorende en ter beschikking van Arianespace gestelde goederen van nut blijken te zijn voor andere programma's van het Agentschap, mogen zij door laatstgenoemde daarvoor worden gebruikt met toestemming van Arianespace en overeenkomstig regelingen die met betrekking tot elk programma moeten worden vastgesteld, met dien verstande dat Arianespace voorrang blijft genieten bij het gebruik van de desbetreffende goederen.

II.5 De Deelnemers nodigen het Agentschap uit:

a. Arianespace hulp te verlenen bij de activiteiten ter bevordering van de export van de Ariane draagraket, in het bijzonder bij het benaderen van andere internationale organisaties;

b. al het mogelijke te doen om Arianespace de hulp te verlenen die noodzakelijk is met betrekking tot industriële kwaliteitsbewaking en prijscontrole.

II.6 De Deelnemers nodigen het Agentschap uit Arianespace te raadplegen ten einde te verzekeren dat de doelstellingen van de ontwikkelingsprogramma's van de draagraket die binnen het kader van het Agentschap worden ondernomen, aansluiten bij te voorziene ontwikkelingen op de lanceringsmarkt.

De Deelnemers nodigen het Agentschap uit met Arianespace afzonderlijke aanvullingsakten bij de in artikel II.2 bedoelde overeenkomst te sluiten inzake de technische, contractuele en financiële regelingen die van toepassing zijn op elk in deze Verklaring genoemd ontwikkelingsprogramma van de draagraket.

II.7 De Deelnemers nodigen de Raad van het Agentschap uit de Directeur-Generaal te machtigen zo spoedig mogelijk met Arianespace een verlenging van de op 15 mei 1981 tussen het Agentschap en Arianespace gesloten overeenkomst tot stand te brengen, en deze ter goedkeuring voor te leggen aan de Raad van het Agentschap.

II.8 De Deelnemers nodigen de Raad van het Agentschap uit de Directeur-Generaal van het Agentschap te machtigen de taken van Depositaris van deze Verklaring op zich te nemen, te zamen met de in artikel IV.2 omschreven taken.

II.9 De Deelnemers nodigen de Raad van het Agentschap uit er zijn goedkeuring aan te hechten dat, voor de toepassing van deze Verklaring, de Programmaraad voor de Ariane draagraket, ingesteld krachtens artikel IV van de Ariane-Overeenkomst, met de volgende taken wordt belast. De Programmaraad:

a. bestudeert de prijzen die gelden voor de verlening van lanceringsdiensten zoals bedoeld in artikel 1.5, letter b, en doet de Deelnemers, die in de Raad van het Agentschap bijeenkomen,

aanbevelingen omtrent deze prijzen, die, nadat zij zijn aangenomen, aan deze Verklaring worden toegevoegd;

b. bestudeert regelingen voor de financiering van het Ruimtecentrum in Guyana (CSG), zoals bedoeld in artikel I.9, en doet de Deelnemers aanbevelingen ter zake;

c. ontvangt geregeld verslagen over de wereldmarkt voor lanceringsdiensten, als hulpmiddel om zijn opdracht uit te voeren en indien nodig adviezen te geven;

d. bestudeert de verdeling per land van produktiewerkzaamheden onder de Deelnemers, en wordt geraadpleegd indien een Deelnemer bezwaar maakt tegen wijzigingen, zoals bedoeld in artikel III.2, die door Arianespace in deze verdeling worden aangebracht, zodat de Programmaraad een aanbeveling kan doen. Het is zaak voor de betrokken Deelnemer de kwestie waartegen zijn bezwaar zich richt, voor te leggen aan de Programmaraad voor de Ariane draagraket;

e. hoort en bestudeert gedetailleerde jaarverslagen, aangeboden door de Voorzitter van Arianespace, over de werkzaamheden van het bedrijf. Bij die gelegenheid kan de Programmaraad aan Arianespace iedere aanbeveling doen die hij nuttig acht voor de verwezenlijking van de doelstellingen van deze Verklaring. De Programmaraad kan Arianespace om verdere verslagen verzoeken, die Arianespace levert, met inachtneming van, wanneer van toepassing, strikte vertrouwelijkheid;

f. wordt tijdens iedere bijeenkomst door de Directeur-Generaal van het Agentschap op de hoogte gehouden van de werkzaamheden van Arianespace, onder meer met betrekking tot, wanneer van toepassing, iedere ontwikkeling in de structuur van het bedrijf en/of in de samenstelling van zijn aandelen;

g. ontvangt jaarverslagen van de Voorzitter van de Commissie die de verantwoordelijkheid heeft vast te stellen of een voorgenomen verkoop van een lancering een gebruik betreft dat indruist tegen de bepalingen van artikel I.2, letter a.

Alleen de Staten die deelnemen aan deze Verklaring hebben het recht te stemmen over aangelegenheden betreffende de uitvoering ervan. Voor beslissingen of aanbevelingen, door hen in deze hoedanigheid binnen de Programmaraad voor de Ariane draagraket aan te nemen, is een eenvoudige meerderheid van stemmen vereist.

De hierboven bedoelde verslagen en gegevens kunnen vertrouwelijk van aard zijn, en de Deelnemers en het Agentschap verbinden zich ertoe deze als zodanig te behandelen.

Daartoe kan de Programmaraad voor de Ariane draagraket in besloten zitting bijeenkomen, in welk geval alleen de Staten die deelnemen aan deze Verklaring vertegenwoordigd zijn.

II.10 De vertegenwoordigers van de Deelnemers kunnen tijdens bijeenkomsten van de Raad de gelegenheid te baat nemen om

overeenstemming te bereiken over aangelegenheden die verband houden met de uitvoering van deze Verklaring.

III. DOOR ARIANESPACE OP ZICH TE NEMEN VERPLICHTINGEN

In ruil voor de verplichtingen die de Deelnemers ingevolge deze Verklaring op zich nemen, verzoeken zij Arianespace de volgende verplichtingen op zich te nemen, die in de krachtens het bepaalde in artikel II.2 te sluiten overeenkomst tussen het Agentschap en Arianespace worden opgenomen.

III.1 De aan Arianespace opgedragen werkzaamheden worden voor vreedzame doeleinden verricht, in overeenstemming met de verplichtingen ingevolge het Verdrag en met de bepalingen van het Verdrag inzake de kosmische ruimte. Arianespace dient zich te voegen naar de besluiten die door de ingevolge het bepaalde in artikel I.6 ingestelde Commissie worden genomen.

III.2 Arianespace eerbiedigt de industriële verdeling van de werkzaamheden die voortvloeit uit alle door het Agentschap ondernomen ontwikkelingsprogramma's van de Ariane draagraket.

Indien Arianespace van oordeel is dat deze verdeling niet kan worden gehandhaafd omdat offertes van bepaalde bedrijven niet redelijk zijn qua prijs, kwaliteit of leveringsdata, vraagt deze aan andere bedrijven om concurrerende offertes.

Alvorens tot dergelijke maatregelen over te gaan, stelt Arianespace de betrokken Deelnemer en de Directeur-Generaal van het Agentschap in kennis van haar voornemen hiertoe, met redenen omkleed, opdat gezamenlijk binnen een redelijke termijn een oplossing kan worden gevonden. Dit geschiedt volgens de procedures beschreven in de tussen het Agentschap en Arianespace in overeenstemming met de bepalingen van artikel II.2 te sluiten overeenkomst.

De vorige leverancier kan de financieel voordeligste aanbieding overnemen en geniet voorkeur met betrekking tot alle industriële offertes die gelijkwaardig zijn qua prijzen, leveringsdata en kwaliteit.

III.3 Arianespace is technisch en financieel verantwoordelijk voor het onderhoud van de goederen die Arianespace krachtens het bepaalde in de artikelen I.7 en II.4 ter beschikking zijn gesteld, zodanig dat deze steeds in goede functionele staat verkeren.

Arianespace kan, na overleg met de eigenaars, de voor haar werkzaamheden noodzakelijk geachte wijzigingen in deze goederen aanbrengen. Indien geen overeenstemming wordt bereikt, mag Arianespace deze wijzigingen aanbrengen, mits gewaarborgd wordt dat de goederen in hun oorspronkelijke staat zullen zijn teruggebracht op het tijdstip van teruggave. De regelingen met betrekking tot het beheer en het onderhoud van de goederen worden omschreven in de krachtens

het bepaalde in artikel II.2 te sluiten overeenkomst tussen het Agentschap en Arianespace.

III.4 Arianespace beperkt het gebruik van de krachtens het bepaalde in de artikelen I.7 en II.4 beschikbaar gestelde rechten en gegevens tot hetgeen noodzakelijk is voor de productie van de draagraket.

Rechten en gegevens die eigendom zijn van het Agentschap, mogen niet worden overgedragen aan derden zonder toestemming van het Agentschap overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag en de Ariane-Overeenkomst.

Rechten en gegevens die eigendom zijn van een Deelnemer, mogen niet worden overgedragen zonder diens voorafgaande toestemming.

Arianespace verbindt zich ertoe het Agentschap zo spoedig mogelijk in te lichten omtrent ieder formeel verzoek om de levering van tijdens de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane verworven producten en kennis (overdracht van technologie), afkomstig van personen en/of lichamen onder de rechtsmacht van Staten die geen lid van het Agentschap zijn of van internationale organisaties, dat aan haar wordt gericht in de loop van haar verkoopactiviteiten. Arianespace verbindt zich ertoe de procedures van het Agentschap ten aanzien van de overdracht van technologie naar Staten die geen lid zijn van het Agentschap, of procedures die voortvloeien uit de Ariane-Overeenkomst of uit de documenten inzake de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane, alsmede alle andere desbetreffende internationale overeenkomsten die tussen de Deelnemers van toepassing zijn, in haar eigen werkzaamheden in acht te nemen en deze in overeenkomsten met haar leveranciers te noemen.

III.5 Arianespace verbindt zich ertoe voor het gebruik van het Ruimtecentrum in Guyana (CSG) en met betrekking tot elke verkoop, aan het Agentschap een aan de hand van het bepaalde in de Bijlage bij deze Verklaring berekende vergoeding te betalen. Deze vergoeding wordt aangewend ter verlaging van de bijdragen van de Deelnemers aan de financiering van het Ruimtecentrum in Guyana (CSG).

III.6 Arianespace verleent aan het Agentschap en aan de Deelnemers, met voorrang boven andere afnemers, de voor lanceringen noodzakelijke diensten en lanceergelegenheden op de volgende voorwaarden:

- het Agentschap en de Deelnemers richten hun verzoek om diensten tot Arianespace naar gelang hun behoefte, waarbij zij kosteloze opties nemen; in het geval van een conflict inzake voorrang tussen het Agentschap en een Deelnemer geniet het Agentschap voorrang;

- indien een andere afnemer om een optie verzoekt waarvoor een vergoeding verschuldigd is, of indien hij een definitieve opdracht wil plaatsen met betrekking tot een kosteloos door het Agentschap of een Deelnemer gereserveerde lanceergelegenheid, kan het Agentschap of

de betrokken Deelnemer zijn kosteloze optie omzetten in een optie waarvoor een vergoeding verschuldigd is, of in een definitieve opdracht, en daardoor zijn voorrang behouden;

- de overeenkomst tussen het Agentschap en Arianespace bevat een standaardclausule, die in de verkoopcontracten dient te worden opgenomen en die de te volgen procedure omschrijft in geval van het voorbij laten gaan van een geschikte lanceergelegenheid.

Deze aangelegenheden vormen het voorwerp van overleg tussen het Agentschap en Arianespace, krachtens de regelingen die moeten worden omschreven in de in artikel II.2 bedoelde overeenkomst.

III.7 Arianespace verbindt zich ertoe het Agentschap zodanig inzicht te bieden dat het in staat is de opdracht waarmee het krachtens Hoofdstuk II is belast, te vervullen.

III.8 Arianespace verbindt zich ertoe bij de vervulling van haar taken betreffende het op de markt brengen van de draagraket, in haar betrekkingen met derden, met haar afnemers en het publiek, de nadruk te leggen op het Europese en multilaterale karakter van de ontwikkeling en de produktie van de Ariane draagraket, door te vermelden, bijvoorbeeld in geschreven en audiovisueel materiaal, dat de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane zijn uitgevoerd door het Agentschap, en door de aandacht te vestigen op de rol die de Staten die deelnemen aan deze Verklaring in die ontwikkeling spelen.

III.9 Ingeval gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door lanceringen van de Ariane, dient Arianespace aan de Franse Regering alle schadeloosstellingen waartoe deze krachtens het bepaalde in artikel IV.1 verplicht is, te vergoeden tot een maximumbedrag van 400 miljoen Franse franken per lancering.

III.10 Arianespace moet haar prijspolitiek afstemmen op het bepaalde in artikel I.5. Zelfs indien de door Arianespace gefactureerde prijzen voor lanceringen, die niet vallen onder het bepaalde in artikel I.4, letters a en b, afwijken van de aanbevolen prijzen, zijn de financiële gevolgen uitsluitend voor rekening van Arianespace.

III.11 De Deelnemers hebben gemerkt dat Arianespace bij de vervulling van haar taken betreffende de produktie van de draagraket werk heeft aangevangen dat gericht is op het aanbrengen van verbeteringen in de produktie en het produkt, en daarvoor haar eigen middelen aanwendt. De Deelnemers nodigen Arianespace en de industriële leveranciers uit hun inspanningen voort te zetten en te intensiveren.

III.12 De Deelnemers nodigen de Raad van Bestuur van Arianespace uit:

- kennis te nemen van deze Verklaring;
- de Voorzitter van de Raad van Bestuur te machtigen met het

Agentschap te onderhandelen over de in artikel II.1 bedoelde overeenkomst, en deze te sluiten;

- alle maatregelen te nemen, binnen de van toepassing zijnde wetten en regelingen, ter versterking van het Europese karakter van het bedrijf, en met name mogelijkheden te onderzoeken en actief na te streven om, gebruik makend van daartoe passende middelen, van Ariespace een bedrijf te maken dat wordt beheerst door Europese regelgeving zodra is voldaan aan de wettelijke voorwaarden die dit mogelijk maken; te verzekeren, voor zover mogelijk, dat de structuur, de interne organisatie en de samenstelling van de aandelen in het bedrijf een weerspiegeling zijn van de huidige en toekomstige deelneming van de regeringen in de ontwikkelingsprogramma's van de Ariane draagraket en in de daaruit voortvloeiende steeds terugkerende werkzaamheden.

IV. DIVERSE BEPALINGEN

IV.1 Ingeval gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door lancering van de Ariane, uitgevoerd door Ariespace, is de Franse Regering aansprakelijk voor de betaling van alle schadeloosstellingen die kunnen worden toegekend.

IV.2 a. Datum van inwerkingtreding

Deze Verklaring treedt in werking zodra twee derde van de Staten die deelnemen aan de Verklaring inzake de produktiefase van de Ariane draagraket, die op 14 april 1980 in werking is getreden, de Directeur-Generaal van het Agentschap schriftelijk van de aanvaarding ervan in kennis heeft gesteld. Ten aanzien van de andere Deelnemers treedt zij in werking op de datum waarop zij de Directeur-Generaal schriftelijk van hun aanvaarding in kennis stellen.

b. Toetreding en inwerkingtreding

Deze Verklaring staat open voor toetreding door de lidstaten van het Agentschap gedurende een tijdvak van drie maanden vanaf de datum waarop zij in werking treedt. Gedurende dit tijdvak staat het iedere lidstaat van het Agentschap vrij ertoe toe te treden. Voor ieder verzoek tot toetreding dat daarna wordt gedaan, is de instemming vereist van alle Staten die de Directeur-Generaal van het Agentschap vóór de datum van het verzoek van hun aanvaarding in kennis hebben gesteld overeenkomstig het bepaalde onder letter a hierboven, dan wel tot de Verklaring zijn toegetreden. Verzoeken om toetreding dienen te worden gericht aan de Directeur-Generaal van het Agentschap, die alle Deelnemers van die verzoeken in kennis stelt. Deze Verklaring treedt ten aanzien van de lidstaten die ertoe zijn toegetreden in werking 30 dagen na de datum waarop zij de Directeur-Generaal van het Agentschap in kennis stellen van de voltooiing van hun nationale instemmings- of goedkeuringsprocedures.

c. Duur

Deze Verklaring blijft van toepassing tot het eind van het jaar 2000. Zo nodig blijven de bepalingen ervan daarna nog van kracht, ten einde de uitvoering van eventuele tot aan het eind van het jaar 2000 gesloten lanceringscontracten mogelijk te maken. De Deelnemers plegen tijdig, en ten minste een jaar voor het verstrijken van de geldigheidsduur van de Verklaring, onderling overleg over de voorwaarden voor de vervanging ervan.

d. Tussentijdse toetsing

De Deelnemers komen overeen dat zij tijdig zullen bijeenkomen, op verzoek van een derde van de Deelnemers of van de Directeur-Generaal, ten einde de uitvoering van de bepalingen van deze Verklaring te toetsen. In het kader van deze toetsingen kan de Directeur-Generaal voorstellen doen tot aanpassing van de inhoud van deze Verklaring.

e. Wijzigingen

Wijzigingen in de bepalingen van deze Verklaring worden aangenomen bij een met eenparigheid van stemmen genomen besluit van de Deelnemers.

IV.3 Regeling van geschillen

Elk geschil dat tussen twee of meer Deelnemers rijst met betrekking tot de uitlegging of de uitvoering van deze Verklaring en dat niet wordt geregeld door de tussenkomsst van de Raad van het Agentschap, wordt geregeld in overeenstemming met de bepalingen van artikel XVII van het Verdrag.

GEDAAN te Parijs op 4 oktober 1990, in de Engelse, de Franse en de Duitse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel oorspronkelijk exemplaar dat wordt nedergelegd in het archief van het Europees Ruimte Agentschap, dat voor eensluidend gewaarmerkte afschriften daarvan zal doen toekomen aan alle Deelnemers.

D. PARLEMENT

De Verklaring behoeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan de Verklaring kan worden gebonden.

E. BEKRACHTIGING

De volgende Staten hebben in overeenstemming met artikel IV, tweede lid, letter a, van de Verklaring de Directeur-Generaal van het Europees Ruimte-Agentschap in kennis gesteld van hun aanvaarding van de Verklaring:

België	22 februari 1991
Denemarken	6 maart 1991
Duitsland	5 april 1991
Zweden	17 juni 1991

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van de Verklaring zullen ingevolge artikel IV, tweede lid, letter a, in werking treden, zodra twee derde van de Staten die deelnemen aan de in rubriek J hieronder genoemde Verklaring van 14 januari 1980 de Directeur-Generaal van het Europees Ruimte-Agentschap schriftelijk van de aanvaarding in kennis heeft gesteld.

J. GEGEVENS

Van de op 21 september 1973 te Neuilly-sur-Seine tussen bepaalde Europese Regeringen en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek tot stand gekomen Overeenkomst betreffende de uitvoering van het Ariane draagraketprogramma, naar welke Overeenkomst in de Preambule tot de onderhavige Verklaring wordt verwezen, zijn de Engelse en de Franse tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, geplaatst in *Trb.* 1974, 192; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1980, 4.

Van het op 30 mei 1975 te Parijs tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap, met Bijlagen, naar welke Organisatie onder meer in de Preambule tot de onderhavige Verklaring wordt verwezen, is de tekst geplaatst in *Trb.* 1975, 123; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1990, 43.

Van de op 14 januari 1980 te Parijs tot stand gekomen Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de produktiefase van de Ariane draagraket, tot vervanging van welke Verklaring de onderhavige Verklaring strekt, zijn tekst en vertaling geplaatst in *Trb.* 1982, 1; zie ook *Trb.* 1982, 194.

Uitgegeven de *negentiende* september 1991.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H. VAN DEN BROEK